

ТОПОНІМІЯ ТА ПРОБЛЕМА ПАМ'ЯТІ Й ІДЕНТИЧНОСТІ У МІСЬКОМУ ЛАНДШАФТІ ПОСТРАДЯНСЬКОГО ТБІЛІСІ

Аугусто Дала Коста

Університет Глазго

<https://doi.org/10.36169/2227-6068.2020.01.00007>

Анотація. Цю статтю присвячено перейменуванню топоніміки Тбілісі у період від останніх років радянського правління у Грузії по сьогодні, з урахуванням даних, нещодавно перекладених англійською з грузинської мови. Автор розглядає зміни міського ландшафту у зв'язку національним дискурсом пострадянської Грузії та аналізує, як саме цей дискурс пов'язано з історією міста та ширшим національним контекстом, а також які його аспекти є частиною комеморації, а які — ні. Перекладні матеріали, на які спирається автор, — це рішення міськради Тбілісі у зазначений період, а також друковані матеріали про тбіліську топонімію (включно з відповідними томами Грузинської Енциклопедії). На основі цього було укладено базу даних, що дозволила авторові каталогізувати тбіліські топоніми. Своєю чергою, це дозволило автору описати та глибше проаналізувати заміни топонімів із застосуванням переважно якісних методів, зокрема дискурс-аналізу, але й із залученням кількісного моделювання (укладання порівняльних таблиць з щорічними даними з перейменувань). Стаття дозволяє краще зрозуміти як національний дискурс відображається на топонімії столиці та впливає на геополітичний контекст.

Ключові слова: політична топонімія, культурна пам'ять, комеморація, Тбілісі, Грузія

Повна версія статті доступна англійською мовою.

Бібліографія:

Assche, Kristopher Van, Salukvadze, Joseph, & Shavishvili, Nick. (2009). *City culture and city planning in Tbilisi: where Europe and Asia meet*. Lewiston: Edwin Mellen Press.

Azaryahu, Maoz. (2012). Renaming the past in post-Nazi Germany: insights into the politics of street naming in Mannheim and Potsdam. *Cultural Geographies* 19(3): 385–400.

Azaryahu, Maoz. (1986). Street names and political identity: the case of East Berlin. *Journal of Contemporary*

- History* 21(4): 581–604.
- Azaryahu, Maoz. (1996). The power of commemorative street names. Environment and planning. *Society and Space* 14(3): 311–330.
- Batiashvili, Nutsa. (2018). *The bivocal nation: memory and identity on the edge of the empire*. London: Palgrave McMillan.
- Bodaveli, Elene. (2015). The reflection of communist ideology in the street naming policy in Soviet Tbilisi (1922–1939). *Analytical Bulletin* 8: 156–178.
- Buachidze, Ioseb Moses. ([1970]1979). Georgian Polytechnical Institute. In *The great Soviet encyclopedia (3rd Edition)*. Farmington Hills: The Gale Group, Inc.
- Bucher, Slavomír, Matlovič, René, Lukáčová, Alena, Harizal, Barbora, Matlovičová, Kvetoslava, Kolesárová, Jana, Čermáková, Lenka & Michalko, Miroslav. (2013). The perception of identity through urban toponyms in the regional cities of Slovakia. *Anthropological Notebooks* 19(3): 23–40.
- Chelidze, Zurab. (2008). *Tbilisi: streets, avenues, squares*. Tbilisi: Irakli Abashidze Main Editorial.
- de Waal, Thomas. (2010). *The Caucasus: an introduction*. New York: Oxford University Press.
- Drozdowski, Danielle. (2014). Using history in the streetscape to affirm geopolitics of memory. *Political Geography* 42: 66–78.
- Foote, Kenneth E. & Azaryahu, Maoz. (2007). Toward a geography of memory: geographical dimensions of public memory and commemoration. *Journal of Political & Military Sociology* 35(1): 125–144.
- Foxall, Andrew. (2013). A contested landscape: monuments, public memory, and post-Soviet identity in Stavropol', Russia. *Communist and Post-Communist Studies* 46(1): 167–178.
- Isaacs, Rico & Polese, Abel. (2016). *Nation-building and identity in the post-Soviet space*. London: Routledge.
- Jones, Stephen. (2013). *Georgia: a political history since independence*. London: I.B. Tauris.
- Kadmon, Naftali. (2004). Toponymy and geopolitics: the political use – and misuse – of geographical names. *The Cartographic Journal* 41(2): 85–87.
- Nora, Pierre. (1989). Between memory and history: les lieux de mémoire. *Representations* (26): 7–24.
- Polese, Abel, Morris, Jeremy, Pawłusz, Emilia & Seliverstova, Oleksandra. (2017). *Identity and nation building in everyday post-socialist life*. London: Routledge.
- Rose-Redwood, Reuben, Alderman, Derek H. & Azaryahu, Maoz. (2010). Geographies of toponymic inscription: new directions in critical place-name studies. *Progress in Human Geography* 34(4): 453–470.
- Salukvadze, Joseph. & Golubchikov, Oleg. (2016). City as a geopolitics: Tbilisi, Georgia – a globalizing metropolis in a turbulent region. *Cities* 52: 39–54.
- Saparov, Arseny. (2003). The alteration of place names and construction of national identity in Soviet Armenia. *Cahiers Du Monde Russe* 44(1): 179–198.
- Sartania, Davit, Nikolaishvili, Dali & Ujmajuridze, Avtandil. (2017). Soviet toponymy: the history and the present. *Earth Sciences* 6(5–1): 49–55.
- Suny, Ronald Grigor. ([1988]1994). *The making of the Georgian nation (2nd edition)*. Bloomington: Indiana University Press.
- Tamm, Marek. (2013). Beyond history and memory: new perspectives in memory studies. *History Compass* 11(6): 458–473.
- van Assche, Kristopher & Salukvadze, Joseph. (2012). Tbilisi reinvented: planning, development and the unfinished project of democracy in Georgia. *Planning Perspectives* 27(1): 1–24.

Vuolteenaho, Jani & Berg, Lawrence D. (2009). Towards critical toponymies. In *Critical toponymies: the contested politics of place naming*, Vuolteenaho, Jani & Berg, Lawrence D. (eds). Farnham: Ashgate, 1–18.